

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izvenmi
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 36 K — h
pol leta : 18 —
četrt : 6 — 50
mesec : 2 — 20.

V upravnishvu prejeman:

za
celo leto naprej 30 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1 — 70.

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 227.

V Ljubljani, v četrtek 3. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Javno nasilstvo v tržaškem mestnem svetu.

Toliko surovosti na enem kupu Italijani že dolgo niso pokazali, kakor povodom smrti tržaško-koperskega vladike mons. Šterka. Ne le da so blatili spomin blagega pokojnika v svojih glasilih, tudi v javnih zastopih niso mogli drugače nego da osvedočijo svoj srd, ker je pokojnik bil Slovan, in, da si tudi njim nasproti vselej korekten, sem ter tje morda celo preveč popustljiv, ni hotel biti slepo orožje v rokah slovanofobske požidovljene iredente. Spomnimo se samo, kaj se je godilo o njegovi smrti v istrskem deželnem zboru. Čeprav je došlo predsedniku dru. Campitelliju brzozjavno poročilo o smrti škofovi že ob 9. uri zjutraj, ni smatral potrebnim, da bi o tem obvestil zbornico, da si je seja trajala čez 2. uro popoldne. Še-le v prihodnji seji je obvestil s par suhoparnimi besedami poslance, da je dobil obvestilo in da je kondoliral. Ni pa storil niti tega, da bi, kakor je to povsod v parlamentih običajno, pozval zbornico, da se v znak sožalja vzdigne s sedežev. Ko ga je dr. Stanger koncem seje opozoril, ali ni morda pozabil na ta navadni izraz sočutja kolegi-poslancu, izgovarjal se je dr. Campitelli, da je prejel brzozjavko le kot zasebnik, da je kondoliral, da je o tem obvestil zbornico, a več da ni mogel storiti. Tako je postopal isti Campitelli, ki je o smrti enega Jelluschegga pol ure mučil zbornico z naštevanjem vseh vrlin in zaslug istega za italijanstvo Istre; ki se je v solzah topil o smrti kralja Humberta in ki je izražal globoko sočutje Amerikancem o smrti Mac Kinleyevi ter pozval poslance, da vstanejo. Prišlo še je lepše. V soboto je imela biti zadnja seja istrskega deželnega zbora. Ker je bil istega dne napovedan pogreb mons. Šterka, želeli so hrvatski in slovenski poslanci, da se seja odloži na ponedeljek, ker bi sicer ne mogli k pogrebu. Stavili so primeren predlog; predlog je padel. Tako v Istri. V Trstu pa je iredentska

komora sklenila, da se ne udeleži nobenega sožalja za umrlim svojim škofom. Prepovedalo se je vsem obč. uslužbenecem, da bi kakor si bodi sodelovali o pogrebu. Delegacija (mestni odbor) pa je sklenila, da pojde k pogrebu edini župan.

Tako nezasišano besnenje o smrti visokega cerkvenega dostojanstvenika ni moglo ostati brez utisa na verno slovensko ljudstvo. In ta utis je našel izraza v zadnji seji mestnega sveta, o kateri smo že obširno poročali.

Omeniti še treba, da se je Luzzato najbolj zgražal nad tem, ker je dr. Rybač v tržaški mestni zbornici tako visoko dvignil zastavo antisemitizma in da niti župan ničesar ni storil, da bi preprečil javno nasilstvo na našem zastopniku.

V čudni luči pa kaže slavno tržaško vlado tudi dejstvo, da v svojem oficijoznem nemškem listu ni našla niti besedice graje na adreso laških divjakov, nego je ves prizor slikala tako, da bi človek lahko mislil, da je pravica na strani iredente in židov. Razumemo, da je vladi neprijetno, če kdo razkrije zastor nad ljubljeno stranko ter glasno dolži iste, ki tržaške mogotce slikajo kot lojalni živeli, neresnice.

O posledicah zverinske scene govoriti je danes še prerano; vsekako pa posledice ne izostanejo.

Italijanska predrznost.

(Iz Zagreba.)

V Zagrebu obstoji že nekaj let italijanska konzularna agentura za Italijane, ki dohajajo na Hrvaško v velikem številu kot delavci pri raznih podjetjih. Konzularni agent je premožen graditelj, ki si je naredil premoženje v Zagrebu. Razume se, da ne propusti nobene važne zgrade tičoč se italijanske kraljevine, da ne bi razobesil italijanske zastave. Gotovo pa ne propusti nobeno leto, da ne bi počastil 20. september z razvito italijansko zastavo. Tako je storil tudi letos, da pokaže katoliškemu prebival-

stvu mesta Zagreba, kako italijanska vlada ta dan smatra za velik narodni praznik, dodim ga pravi katoličani poznajo pod drugim imenom. Ta dan je zmagala sila pravice in z razobešenjem zastave se hoče proslaviti osvojenje Rima po italijanski vladi, a v resnici je bil to rop, ki se ne da izbrisati iz zgodovine.

A zakaj mi govorimo o tem dogodku? Radi velike predrznosti tega konzularnega agenta v Zagrebu, ki ni pozabil razobesiti 20. sept. italijanske zastave, pač pa je prezrl dolžnosti, ki jih ima tudi naproti hrvaškemu narodu, med katerim živi on in njegovi italijanski varovanci. Poznato je dobro čitateljem »Slovenca«, da je bil 8. sep. v Zagrebu meeting radi hrvaškega kolegijskega sv. Jeronima v Rimu in da so kmalu potem italijanski časopisi prinašali čisto kriva poročila o tej skupščini, češ, da so hrvaški govorniki hudo razžalili ital. kralja.

Kdo je bil prvi dolžan, da zavrne te obrekovavce nego italijanski konzularni agent, ki je mogel nemudoma izvedeti natančno vsebino vseh govorov na tem meetingu. A tega zagrebski konzularni agent ni storil, nego je bila to prisiljena storiti sama dež. vlada.

Predrzen pa je bil ta konzularni agent dovolj, da je vkljub veliki razdraženosti zagrebskega občinstva vendar le razobesil 20. sept. ital. zastavo, a ker je imel slabo vest, dal jo je stražiti po mestnih redarjih, da se jej ne bi kaj hudega pripetilo. Toda tudi tega ni trebal storiti; zagrebsko občinstvo je tako trezno, da se ital. zastave ne bi dotaknilo, tudi če je straža ne bi varovala. Hrvatje branijo le svoje, a spoštujejo tuje, kar se pa o Italijanih ne more reči, a še manj pa o italijomanih, ki dan na dan vznemirujejo Hrvate in Slovence posebno v Primorju.

Predrznost njihova je nenavadno velika, kar svedoči tudi omenjeni dogodek v Zagrebu.

Tripolis.

Nekaj evropske omike stoji danes ob tripolitanski meji in trka, da se ji odpró vrata v to mohamedansko državo.

Tripolitanija je bila svobodna država morskih roparjev do l. 1835., ko so jo Turki pridružili otomanskemu cesarstvu. Te pirate je bilo seveda težko obraniti v odvisnosti od Carigrada, in zato so jim Turki dovolili popolno svobodo od vseh davščin. Tudi v vojaške jim ni bilo treba hoditi. Pozneje so polagoma vpeljali »desetino« od poljskih in obrtnih pridelkov. Zemljiškega in hišnega davka pa doslej tam še niso poznali.

Zato je bila vladna blagajna vedno jako mršava. Dežela je majhna, in po turškem običaju mora vsaka provincija skrbeti za svoje potrebe sama. Osrednja vlada v Carigradu je trda mačeha, ona le jemlje, a nič ne daje.

Denarni položaj je postajal od dne do dne bolj žalosten. Zdaj je nastala pa taka suša v državni blagajni, da dežela pri najboljši volji več ne more životariti. Še celo glavni guverner, sedaj Hafis-paša, več mesecev ni dobil nikake plače, vkljub temu, da ima prav za prav le on v rokah blagajniški ključ. Kjer nič ni, tam je tudi — paša izgubil svojo pravico. Stiskani paša je premišljeval, kako bi si pomogel, in prišla mu je rešilna misel, da po evropskem vzoru vpelje zemljiški in hišni davek. Imenoval je komisijo, ki hodi po celi deželi in ceni posestva. Tripolitanici od strani gledajo doslej še nezasišane reči. Komisija popisuje hiše, jih numerira in daje cestam imena. Doslej namreč v Tripolisu nikjer niso imele ulice napisov in hišne številke so bile tam nepotreben luksus. Zdaj se imena pišejo na hiše z rudečilom, katero bo seveda dež kmalu izpral, ali je bodo pa ljudje sami izbrisali. Na vsak način bo pri pobiranju davka prišlo do neslučajnih nesporazumljenj med naprednim pašo in med potomci morskih piratov.

LISTEK.

Krvna osveta.

(Prosto prevel G. M.)

(Dalje.)

Kazuje zopet v dol, da jim razloži pot in učinek drvečega kamenja, opazi ravno v smeri plaza po stezi stopajočega popotnika. Na njem jim razlaga, da sproženi kamen udarjajoč na steno odskakuje v vedno večjih lokih in da bi tega moža tu doli gotovo ubil.

Med tem so bile pa žene že pobrale in pospravile posode, zavezale vinski meh ter zopet natovorile oslom; hripavi glas opomni starega, da se solnce že nagiba. Ta pogleda še jedenkrat v strmec stopajočega popotnika, uzame svoje orožje ter dá s tem znamenje za odhod.

Hripavi kriki in drezanje z železom okovanimi palicami so pognali osle in mala družba se počasi pomika po ozki stezi med krušljivimi skalami in divje raztrošenimi grobljami.

Še pol ure niso stopali, ko začujejo za saboj stresajoče dolgo zategnjeno klicanje.

Starec postoji in sluša. »Pri sv. Antonu!« klikne, »saj sem vedel, da je nekdo iz Ubalca!«, ter se odzove s hrščavim glasom.

Ni bilo dolgo, kar jih doide mlad, vzraščan mož z debelo gorjačo v roki, v levici pa precejšen povezek.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!« pozdravi jih, ko se jim približa na nekoliko korakov.

»Na veke!« odgovorijo najbližnji ter ga zvedavo in nezaupljivo gledajo.

»Sprejmete li med se samotnega popotnika?«, prične tujec. Obliče se mu razširi v nadpoln nasmehljaj. Obraza je bil lepo možatega, krepkih potez; pod gostimi obrvmi je bliskalo dvoje temnih očij ter ga izdajalo za rojaka, gladko obruto lice in čepica na glavi pa je kazala pomorščaka.

»Stavim, da imamo vsi isto pot!«

»Saj se mi je —« prične starec, toda premolkne, in vprašaje zre tujca.

»Jurij Trdogoj, stari, čuješ, da te poznam — ti si imel nekaj najbistrejši pogled v vasi«, nadaljuje tujec; opre se na palico in razkorači pred starcem.

»Pri sv. Antonu!« zakliče ta ter dene konec svoje lule na čelo, »jaz bi te moral poznati, in resnično —«.

»Pomisli malo, jaz ti pomagam na sled. Ali niso pred nekako šestimi leti iz vasi potrdili troje mladeničev? Odločili so se za mornarstvo in odšli so v Pulj. Doslej sta se vrnila le dva.«

»Ivan je, sin Pajiča«, se oglasi neke ženske glas.

»Uganila si, jaz sem!« potrdi mladi

mož, spusti gorjačo na tla ter poda starcu roke. Starec mu seže v roke ter jih krepko potrese. Sedaj pristopijo tudi drugi možje in žene pozdravljajoči prišleca.

»Kako se spominja naš mladi rod«, grči stari zmajajoč z glavo, da ga le nekaj let v deželi ni bilo, ... »saj si kakor polikan cesarjev mož!«

»Ni čuda! Človek se predrugači, ako je skozi šest let in še čez dan za dnevom pod tujo vzgojo in trdo šibo«, in mrklo se zategne pri teh besedah obliče mlademu možu. »Pod božmanom in krmilarjem ni tako kakor doma pri očetu in materi.«

»Rad verjamem«, pritrdi starec. Med tem se odpravijo naprej možje in žene. »Nismo se zastoj upirali novim postavam. V Ubalcu že dolgo ni bilo videti tako vselega človeka, kakor Milana Smoljevega, ko se je bil povrnil pred dvema letema v domače gore.«

»In oni drugi?«

»Nikolaj Grgić? — Ta ni dolgo strpel v vasi, šel je doli v neko gnjezdo pri Novem gradu za čuvaja.«

»Dobro zanj, čimdelj od mene, tembolje! — Naj mi ne pride na pot, ta lopov!«

»Te je počrnil pri gospodi v Pulju?«

»Zanikern blebatač, gnjusen ovađuh je ta paglavec. Ali ni Milan nič povedal o tem?«

»Pač! In Nikolaju večkrat očital; toda

on ima od nekaj že dolg jezik; nič mu ni pustil veljati.«

»Čeljusti mu podrobim!« grči mladi mož in zapreti s pestjo.

»Trdil je, da si sam kriv svoje nezgode, zavoljo svojega ljubkovanja in prepirljivosti.«

»Ljubkovanja?« srdito vzraste mladi mož, potem se pa zaničljivo zakrohota. Nankrat pa postane resen ter reče: »Pri vinskem vrču je bilo, razgrete glave, ... neumnost, toda nisem mogel drugače ravnati!«

»No dobro, jim boš pa sedaj zavezal zlobne jezike, ali pa bolje: pusti jih, naj govore, pa skrbi za-se in svojega brata streho.«

»Ali ni vse v redu v hiši mojega očeta?« vpraša mladenič.

»Ni tako hudo — tvojega brata žena je marljiva; pa dobro se boš moral še geniti, preden bo med vami še vse urejeno in v dobrem tiru.«

Molče stopata jeden poleg drugega. Stari beza zamišljeno po svoji luli, Ivan zre slabe volje predse, polagoma pa se mu razjasni obliče pozorno gledaje po razmedenem skalovju in po sinjih zatonih doli v bokeljski kotlini.

»Ni ura več«, spregovori z ginjenim glasom, kakor bi govoril sam s sabo »in naposled sem zopet doma.«

»Da, ne bo še solnce zašlo, pa boš zopet doma«, pravi starec.

(Dalje prih.)

Še bolj kakor domačini, pa se upirajo tej novotariji priseljenci, večinoma Italijani in Maltežani. Ti so prišli v precejšnjem številu v deželo in so pokupili veliko posestev.

Z vojaštvom ima Hafis paša tudi svoje križe in težave. Kakih 15.000 mož ima pod svojo oblastjo. V evropskih državah se armada plačuje iz centrale, iz glavnega mesta. Pri Turkih je to drugače. Tam mora vsaka dežela plačevati svojo vojsko iz svojih davkov. Zato se pa zgodi često, da so posamezni oddelki istega voja ali celo istega polka ali bataljona v čisto različnih položajih. Če je nastanjen oddelek v imovitem kraju, kjer vlada red in kjer se davki gladko iztirjajo, in kjer je načelnik uprave v prijetnem položaju, da ima polno blagajno, tam se tudi vojakom dobro godi. Drug oddelek je pa lahko v pustem, divjem kraju, kjer se ne da nič dobiti, kar se ne ukrade, in tam se godi braniteljem domovine mnogo slabše. In tako je v Tripolitani.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Državni zbor

se snide torej dne 17. t. m. k jesenskem zasedanju, da reši najvažnejše naloge, ki mu jih je prisodila ustava. Kot prva točka prve seje poslanske zbornice je vladna predloga o državnem proračunu za bodoče leto. »Politik« pravi, da je vlada radi tega prej sklicala parlament, nego je bilo prvotno določeno, da ima isti dovolj časa za razpravo državnega proračuna. Prvo branje državnega proračuna se vrši takoj v prvih sejah poslanske zbornice. Pri glavni razpravi bodo prišli k besedi zastopniki vseh strank, ni kar se preloži razprava kot običajno v budgetni odsek. To se pa seveda zgodi le tedaj, če se uresniči vladni načrt in če ne bodo poslanci vložili preveč nujnih predlogov, ki lahko zastavijo pot. Govori se namreč, da bodo takoj v prvi seji mej drugim nastopili češki poslanci z dogodki v Litavi, opozicijski Poljaki in Rusini glede volitev v Galiciji, socijalni demokratje s predlogi o zavarovanju delavcev za starost in Schönererjevci z interpelacijami ozir prepovedi vsenemških zastav. Vse to in še marsikaj drugo bo oviralo mirno delo v poslanski zbornici in vladi ter predsedstvu bo treba posebno spretno roko, da premagata vse te zapreke.

Značilno povelje.

Poročali smo te ni, da je bil dunajski župan dr. Lueger pozvan na dvoboj, ker je v občinskem svetu baje razžalil posestnika Ofenheima, kajpada žida, ki je obenem rezervni častnik. Tega dogodka je omenjal župan v zadnji seji občinskega sveta ter povedal, da častnika, ki sta v Ofenheimovem imenu napovedala dvoboj, ki ga seve ni sprejel, ne moreta nič zato. Storila sta le svojo dolžnost, ker ju je poveljnik dotičnega polka enostavno določil za sekundanta. Ofenheim se je obrnil v tej zadevi do polkovnika in ta mu je ustregel. — Tem povodom citira graški »Volksblatt« določbo kazenskega zakona o dvoboju, ki določa ječo do enega leta tudi onemu, ki da povelje za kako hudodelstvo, potem pa piše: »Ako bi imel polkovnik pravico, zapovedati svojim častnikom, naj sekundirajo nekemu tujemu človeku, ki je slučajno rezervni častnik, potem more priti vsak častnik, ki je prepričan katolik, v položaj, izvršiti zločin in se s tem izneveriti svojemu verskemu prepričanju, ali pa se pregrešiti zoper pokorščino. Ta slučaj potrebuje pojasnila, ker katoliki, ki obsojajo dvoboj, ne morejo misliti, da imajo vojaški predstojniki pravico, zapovedati svojim podložnim dejanje, ki je prepovedano ne samo po državljanskem, marveč tudi po krščansko-nravnem zakonu«.

Volitveno gibanje v Čehih.

V malo dneh se prično volitve v češki dež. zbor. Volivna borba vsled kompromisov letos sicer ne bo tako silna, kakor je bila pri dosedanjih državno-ali deželnozborskih volitvah, vendar se volitve po mnogih okrajih ne izvrše brez znatnih prask mej posameznimi strankami. Izmej čeških strank sta najbolj agilni agrarska in ona narodnih socijalcev, ki nista sklenili nikakih dogo-

vorov z glavnima češkima strankama, mej nemškimi strankami bota pa silili najbolj v ospredje radikalna Schönererjeva in pa nemška ljudska stranka. Sicer se bodo udeleževali boja tudi zastareli liberalci Funkejeve baže in si skušali ohraniti vsaj to, kar so imeli do sedaj, toda ker morejo računati na podporo k večjemu v slučaju, da bi jim bil nevaren kak češko-katoliški kandidat, in sicer tedaj od nemške in soc.-dem. strani, ne morejo gojiti nobenih posebnih nad. Njih položaj je tem slabši, ker so se ravno tik pred volitvami sprli tudi z liberalnimi veleposestniki, ki se drže gesla: Kedar se gre za mandate, mora prenehati tudi nemška »gemeinbürgschaft«. — S kompromisom mej Staro in Mladočehi se časopisje še vedno obširno peča. Pogosto se čuje ne povsem neopravičena tožba, da kompromis zagotavlja Staročehom premalo mandatov. Po številu stranka morda res ni posebno močna, duševno se pa nahaja vkljub temu na tako visoki stopinji, da bi bilo le v korist češkemu narodu, če bi jo vodilni krogi bolj vpoštevali. Zanimivo je, da je sedaj stopil v javnost zopet stari baron Rieger, zagovarjajoč politični program iz l. 1890. Kako prav je imel mož tedaj in kako prav ima tudi sedaj! Toda tedanja doba ni hotela sprejeti njegovih idej in sodimo, da tudi sedanja še ni zrela zanje.

Rusija in Kina.

Ruski diplomatje so se v zadnjem času zopet odlikovali s svojo taktiko v kitajskem vprašanju. Znano je, da mora kitajska vlada plačati vsem velesilam, ki so poslale svoje čete v boj proti bokserjem, znatno odškodnino. Vse velesile so se za sedaj morale zadovoljiti z obljubo, da bodo Kitajci res plačali ves dolg, ko bodo v posesti potrebnega drobiža. Ta tolažba je pa precej slaba, tembolj ker so Kitajci z ozirom na plačilo precej podobni Turkom. Ruski diplomatje so to takoj uvideli, ter poskrbeli pravočasno, da jim Kina ne prekriža računa. Kupili so namreč od kitajske vlade takozvano Peyang-brodovje, ki se je nahajalo v zalivu Pečili, za pet milijonov rubljev. To brodovje obstoji iz lepega števila večjih in manjših oklopnih, križark in torpedovk z mnogimi topovi. Večinoma so same nove, v Angliji in Nemčiji zgrajene ladje. Tega brodovja pa Rusi niso plačali v gotovini, marveč vzeli so ga na račun odškodnine, ki jo jim dolgujejo Kitajci in ki je na ta način že večidel poravnana. Za ta izborni izveden korak si je grof Lambsdorf zadnjič v Gdanskem in pozneje v Franciji zagotovil odobrenje od strani Nemčije in Francije, Angležev in Japoncev, ki bodo seveda najbolj debelo gledali, pa Rusi o tem činu niti niso obvestili. Na ta način so Rusi prvi in sigurno prišli do svoje tirjatve, ob enem pa vzeli Kini najboljšo moč na morju, s katero so se sedaj sami okoristili in se preskrbeli s tem za vse slučaje.

Knjige in časopisi.

»Dom in Svet« št. 10. prinaša sledečo vsebino: Dr. Janez Gregorij Dolničar. Spisal Viktor Steska. (Konec.) — Jesenske melodije. Zložila Mira. — Od hiše do hiše. Povest iz našega kraja. Spisal Podgoričan. (Dalje.) — Bršljan in bodičje. 19., 20., 21. Zložil Anton Medved. — Poslednji akt. Povest iz literatovega življenja. Spisal Ivo Trošt. — Marko Marulić Napisal prof. Ivan Steklasa. (Konec.) — Planinske pesmi. Zložil Cvetko Slavin. — Oranže in citrone. Pod italijanskim nebom utrgal Fr. S. Finžgar. (Dalje.) — Do zmage! Po prijateljevih pismih priobčil Jož. Ošaben. (Dalje.) — Nad mojim grobom... Zložil Ivo Danič. — V vrt ljubeče duše moje... Zložil Leo Levič. — Zofkin starček. Zložil Jož. Bekš. — Na skrajnih mejah vročine in mraza. Spisal prof. dr. Simon Šubic. (Dalje in konec.) — Književnost. — Slovenska književnost. Knjige »Slovenske Matic« za leto 1900. Slovenske narodne pesmi. Sad greha. Prvi listi. Kaj mora znati vrla gospodinja. — Hrvaška književnost. Znanstvena djela za občnabrazbu. — Ruska književnost. — To in ono. — Družba sv. Mohorja. O novejših hrvaških pesnikih. Ruski car Nikolaj II. Rusko politično časopisje. Reforma srednjega šolstva v Rusiji. Bolgarske slovstvene razmere. »Besarion«. Predsednik Mac Kinley †. »Ritualizem« na Angleškem. Velika znanstvena knjižnica indologa Maksa Müllerja. Pankeltski šod. — Slike. Portretna študija. Risal A. Koželj. — Glasba. Ivan Tisov. — Kraljica presv. rožnega venca. — Dobra prijatelj. — Zivali v braziljanskem pragozdu. — Beduina na velblodih. — Ruska carska rodbina. — Mac Kinley.

»Občinski časnik«. Strokovni list za slovenske občine. Izhaja vsak mesec dne 1. in 15. in velja za celo leto 8 K. za pol leta 4 K. za četrt leta 3 K. V Žalcu. Urednik Ivan Kač. — Tako je naslovljen nov list, ki je ravnokar začel izhajati. Urednik obljubljuje, da bo »Občinski časnik« zastopal občine v vseh zadevah, priobčeval postave, odloke in ukaze, donášal uzorce za pravilno slovensko uradovanje, varoval koristi občin itd. Obljubljuje, da bo sprejemal vsakovrstna poročila, le politiko zadevajoči dopisi se ne bodo razpravljali. Prva številka razpravlja o domovinski postavi, o dolžnostih občin, o sanitarnem redarstvu, o davku, o popustu zemljišnega davka vsled vremenskih nezdod, o občinah, o znamenjih županov, o občinskih uradnikih. Poleg tega ima dopise, zgodovinske črtice in listek. Ako bo list delal po tem programu, da bo poučeval župane, občinske tajnike in odbornike o občinskih zadevah, bo priporočila vreden.

Krompir. Eksportna študija kmetovavcem ter gospodarskim zadrugam v poduk in razmotrivanje. Spisal dr. Karol Pečnik, Aleksandrija, Egipt. — Ta narodnogospodarska razprava, ki razpravlja za naše poljedelstvo prevažno stvarino, je vredna, da jo kupijo vsa gospodarska društva. Gospod pisatelj daje našim zadrugam izvrsten navod, kako morejo s koristjo prodajati krompir v Egipt, ter si tako odpreti lep vir za dohodke. Razprava se dobi pri uredništvu »Slov. Lista« po 10. vin. izvod, obsega pa 16 strani. B.

Dopisi.

Izpod sv. Ambruža nad Cerkljami, 2. okt. (Naša česta.) Pred nekoliko dnevi je občinski sluga razglasil, da se mora popraviti cesta, ki pelje iz Cerkelj na Šenturško goro. Slavnemu županstvu, če je to storilo iz svoje inicijative in prepričanja, se vsi zahvaljujemo, ki po tej cesti vozimo ali hodimo; ako se je pa to zgodilo na povelje kake druge oblasti, hvala dotični za ta umestni in potreben ukaz! Saj se po tej cesti zvozi toliko mnogovrstnega lesa, kakor po malokateri drugi v občini in vendar je bila tako zapuščena. Ubogi in usmiljenja so vredni ljudje, ki vozijo z živino po tem potu; uboga tudi živina, ki toliko trpi. »Thierschutzverein« bi imel tu mnogo posla.

Poleg tega je še nevarnost velika; čuditi se je, da se ni še več nesreč pripetilo, kakor se jih je do sedaj. Kakor bi se morala popraviti ta cesta, je niso popravljali menda še nikoli, in če so jo, kako? Pretečeno leto so jo popravljali otroci; nakopali so za potom prsti v večje jarke in basta! Cesta nima odtokov, po katerih bi se mogla voda odtekat, in po nalivih je raztrgana in razdrapana, da živina komaj vleče prazen voz na več krajih. Poleg ceste tudi ni nobene ograje, če tudi so na več krajih globoki prepadi. Popraviti se cesta mora, ker bo treba prej ko slej zidati novo šolsko splotje. Zdaj bi bilo pač težko spraviti gori za stavbo potrebni material, n. pr. opeko in drugo.

Dovoljeno bodi, da vprašamo, kako se bode cesta popravljala? Znašiti na zgoraj navedeni način? Menda ne! Delati se bode moralo pod nadzorstvom županstva ali kakega drugega za to sposobnega moža, drugače bode delo zastoj. Nadalje je treba opomniti, da se mora popraviti cela cesta od vasi Pozenek do Šenturške gore. Da bi se zopet nekateri izgovarjali in rekli: »Popravite vi, kar je vaše poti, za nas je naša dobra, kaj tacega županstvo vendar ne bode pustilo, ali ako bi eni cesto popravljali, drugi zopet ne, potem ostane v tako slabem stanju, kakor je bila do sedaj. Pri cestnih popravah se mora odločno postopati, drugače se nič ne doseže, ker nasprotniki in zabavljivci se dobijo povsod in za vsako reč, četudi je dobra in potrebna.

Toliko v imenu več davkoplačevalcev, ki prispevajo z dokladami tudi za druge ceste. Če se bode za našo cesto res kaj storilo in kako, utegnemo poročati po dokončanem delu.

Iz krškega okraja, 2. oktobra. (Še malo o volitvi!) Menda nobeden vseh propalih kandidatov »Narodove« stranke ni tako hrepenel po poslanstvu kakor kostanjeviski župan Globočnik. Globoko je segal v žep in bratovščino pil z volivci. Ni čudno, da je dobil take navdušene bratce, kakoršen je bil neki možič, ki je na dan volitve v Cerkljah, ko je videl, da slabo kaže za Globočnika, vzdignil roke in iz globočine srca vzkliknil: Ljuba mati božja, če si še v

nebesih, če imaš še kaj moči: pomagaj, da bo Globočnik izvoljen! — Pa ni bil vališan.

Neki učitelj, Leskovičan, ki služi tam nekje na Stajarskem in je kot dijak mnogo klerikalnega kruha snedel, je prišel nalašč sem agitirat za Globočnika. Na dan volitve se je lotil odločnega kmata iz Cerkljanske občine, ter ga začel navijati: »Oče! pokažite, kako imate zapisano na glasovnici.« A tu jo je naletel. Mož se zadere nad njim: S... poberite se! Kje si še ti bil, ko sem jaz že znal pisati! Ali češ škornjo... Agitator jo je odkuril.

Iz Šempeterske občine na Krasu se nam piše 1. t. m.: »Slov. Narod« piše zadnji četrtek v neslanem dopisu: »Take agitacije črncev in njihovih podreptnikov, kakor letos, ni še videla šempeterska občina. Pravilno bi se te besede glasile: »Take udeležbe, brez posebne agitacije od strani katol. nar. stranke ni bilo še pri nas«. Drobnič je dobil 170, dr. Krek 159, a Ambrožič 51 in Arko 52 glasov. Nasprotnikom seveda ne gre v glavo, kdo je toliko katol. narodnih glasov spravil na volišče. Zato jim povemo mi: Ravno liberalni agitatorji sami so največ pripomogli, da je toliko naših prišlo. Sto črnih volivcev so prignali sami stari naprednjaki, ostalih 70 pa nova liberalna agitatorja Špiljarjev Ludve in Medičev Francelj. Seveda Medičev oče so se rekli: »Mi smo gospodarji na Pivki«. Res, imeli so cele vasi za seboj. Zdaj pa je vse drugače. Ljudje ne gredo več slepo za nikomur, ampak mislijo sami. Ko so videli liberalne agitatorje pri delu, so si mislili: »Kakoršni agitatorji, tak kandidati«, in so prišli volit proti njim. Na Pivki ne bo kazalo več tako agitirati. Za zdaj vam samo kličemo: Bog živi liberalne agitatorje, ker so nam tako dobro — pomagali!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Blagoslovitev novega mostu.

»Slov. Narod« je prinesel sinoči sledečo notico: »Ljubljanski knezoškof je odklonil blagoslovljenje novega mostu, ki se dne 4. t. m. izroči javnemu prometu ter je kršen na ime cesarja Frana Josipa. Na to je naš magistrat, ako smo prav poučeni, naprosil šempeterskega župnika, da on blagoslovljenje prevzame, in ta se baje ni branil, kakor se je branil gosp. Anton Bonaventura... Konec »Narodove« notice je bil konfisciran. — To poročilo je neresnično. Presvetli g. knezoškof ni bil niti naprošen, da bi osebno blagoslovil most.

Dobil je sledeče pismo: Štev. 33773. Presvetlemu g. dr. Ant. Bonaventuri Jegliču, knezoškofu v Ljubljani. V petek dne 4. okt. po cesarjevi maši v prvostolnej cerkvi izročil se bode cesar Franc Jožefov jubilejski most prometu. Zgodilo se bode to slovesno ob navzočnosti načelnikov javnih uradov. Ker je mestnega magistrata želja, da se most blagoslovi, dovoljuje si uljudno prošnjo, da bi presvetli g. v to privoliti, glede blagoslovljenja mostu vse potrebno odrediti in mestni magistrat o tem — ako mogoče — še do konca tekočega tedna — obvestiti blagovolili. Magistrat stolnega mesta Ljubljane, dne 26. sept. 1901. Župan: Ivan Hribar m. p.

Nato je dobil mestni magistrat sledeči odgovor: Štev. 3711. Slavnemu mestnemu magistratu v Ljubljani. Z ozirom na tamosnji cenjeni dopis z dne 26. t. m. št. 33773 se javlja slavnemu mestnemu magistratu, da se je h krati naročilo župniku pri sv. Petru v Ljubljani, v čegar župnijo spada novi cesar Franc Jožefov jubilejski most, naj glede blagoslovljenja tega mostu vse potrebno odredi. Kn. šk. ord. v Ljubljani, dne 28. sept. 1901. J. Flis, generalni vikar.

G. župniku Malenšku se je pa naročilo: Št. 3711. Č. g. Mart. Malenšku, mestnemu župniku pri sv. Petru v Ljubljani. Mestni magistrat ljubljanski sporoča z dopisom z dne 26. t. m. št. 33773, da se bo v petek dne 4. okt. t. l. po cesarski maši v prvostolni cerkvi izročil cesar Franc Jožefov jubilejni most prometu in sicer slovesno, ob navzočnosti načelnikov javnih uradov. Ker mestni magistrat želi, da se most blagoslovi, in ker novi most spada v

Vašo župnijo, se Vam daje to na znanje z naročilom, da ustrezete izraženi želji in v ta namen vse potrebno odredite. Kn. šk. ordin. v Ljubljani, 28. sept. 1901. J. Flis, generalni vikar.

G. župniku se je uročil odlok v nedeljo 29. sept., magistratu pa v ponedeljek zjutraj. Nato šele je prišel magistratni tajnik dvakrat informirat se glede blagoslovljenja k g. šempeterškemu župniku, kateremu je ta povedal, da bo blagoslov izvršil on ob asistenci gg. kapelanov. Magistrat torej ni prosil gosp. župnika, da most blagoslovi.

Iz tega se vidi, da se knezoškof ni branil, ampak je ustregel želji županovi. Da se pa nenaprosen ne bo ponujal in usiljeval, je pač jasno. Pred letom dni je bil Hribar najuljudnejše povabljen na katoliški shod. On je pa grdo zavrnil v javnem pismu to uljudno vabilo. Sledil je od liberalcev vprizorjeni škandal, ko je pijana tolpa z živiganjem in vpitjem hotela preprečiti slavnostni sprevod v proslavo petdesetletnice Njegovega Veličanstva. V svojem govoru v Mestnem domu je Hribar obžaloval, da so škofa tako slovesno sprejeli, ko je prišel v Ljubljano. Še celo to je rekel, da škof »v svojih pastirskih listih quasi proglašja, da klerikalci sploh — pa naj so še večji grešniki — greha storiti ne morejo, med tem, ko tisti, ki ne poznajo hinavstva, in katere on imenuje liberalce, nepretrgoma v grehih žive«. Hribar je o našem škofu rekel, »da si je dal izviti iz rok višje pastirstvo od ožindranega dr. Ivana Šusteršiča, in dandanes na stolici sv. Maksima pravzaprav ne sedi dr. Anton Jeglič — samozvani Bonaventura — temveč dr. Ivan Šusteršič«. Hribar se je nato spravil nad rimski obred, nad isti obred, v katerem se bo novi most blagoslovil. Ko se je pred nekaj dnevi slovesno blagoslovila nova dekliška šola, je Hribar ob tej priložnosti vpril gosp. kanonika Zamejca udrihal po katoliško-narodni stranki in hvalil Rousseaua! Kako ostudno je »Narod« pisal o našem škofu! Sramotil in smešil ga je na vse mogoče načine. Ker je »Narod« glasil Hribarjeve stranke, je pač čudno, da zdaj hočejo, da bi isti škof pomnoževal sijaj pri slavnosti, pri kateri se zna dogoditi ravno to, kar se je dogodilo v dekliški šoli. Dinastično čustvo našega presv. gospoda knezoškofa je vzvišeno nad vsakim dvomom in se je nebrojokrat pokazalo. Tega pa nihče ne more zahtevati od presvetlega, da bi se izpostavil eventualnim inzultom, kar je v Ljubljani zdaj prav lahko mogoče. Da bi v škofijskem ornatu moral poslušati še eventualne napade nase ali na katoliško-narodno stranko, tega tudi ni dolžan. — Župan Ivan Hribar je v svojem govoru rekel o duhovstvu rimskokatoliškega obreda (med katero spada tudi ljubljanski knezoškof): »Ko bi Kristus dandanes na svet prišel in videl, kako njegovo ime zlorablja, gotovo bi vzel v roko bič in jih zapodil iz templja, kamor so se sami vsilili in katerega so brezpravno zasedli; zapodil bi jih tje, kamor spadajo«. To je rekel župan ljubljanski! Mi sicer te besede smatramo kot eno najbolj neumnih fraz, kar se jih more izreči, a priznati mora tudi Hribar, da ljubljanski knez in škof ne bo vrgel svojega dostojanstva pred noge možu, ki tako govori! — Pričakujemo, da mestni magistrat popravi »Narodove« neresnice.

Vojaška godba je, kakor se trdi, odpovedala sodelovanje pri otvoritvi novega mostu.

Državni zbor se snide, kakor smo včeraj omenili, dne 17. oktobra. Na dnevnem redu je prvo branje državnega proračuna za l. 1902 in pa poročilo poljedelskega odseka o ustanovitvi kmečkih zadrug.

Uspostojenostni izpiti za ljudske in meščanske šole pred ljubljansko c. kr. izpraševalno komisijo se začnejo dne 4. nov. t. l. Prošnje je vložiti najkasneje do 31. oktobra t. l.

Slovensko gledališče. Prva operna noviteta letošnje sezone je bila Halevyjeva opera »Židinja«. Od novo angaževanih opernih močij nastopile so: pevka gospodičina Nedbalova kot primadona v dramatični ulogi židinke Rehe in tenorist gospod

Krampera v ulogi Leopolda. Vse ostalo solistično oboje (razven Liera) znano nam je iz prejšnjih let. V celoti napravila je operna predstava ugoden utis, največ zaslug za to pridobil si je novoangaževani kapelnik, g. Bogomil Tomaš, ki se je skazal energičnega dirigenta in je celo opero pozorno in dobro naštudiral. Od solistov je najboljša operna moč nam že iz lanske sezone znani junaški tenor g. Olszewski, ki je pel dramatično partijo žida Eleazarja z lepim, spočitim glasom mojstersko. Tudi v maski in kretanji je bil prav dober. Nova primadona Nedbalova se je odlikovala v tem, da je jako muzikalično pela in predavala, njen glas je v srednjih in višjih legah jako poln in simpatičen, v nižini bilo je čuti nekoliko primesa nepravilne sape, kar deloma ugoden utis pomanjšuje. Kar se tiče muzikalične strani, je pa jako dobra, dasi lanske primadone ne doseza. V mimiki in kretanji kot primadona nekoliko zaostaja. Gdčna Noemi je pela ulogo princezinje Eudore s čistim in lepim glasom pohvalno. G. Noll je imel bolj neznatno ulogo, ki mu ne daje prilike se odlikovati, vendar bi jo »mogel« boljše, oziroma sigurnejše peti. Basist Vašiček je pel ulogo kardinala Brognija s polnim, močnim in nekoliko trdim glasom. V kintelnah (v 1. aktu) moral bi peti milejše, boljše frazirano in uglajeno z milim in mirno široko-tekočim glasom. Nasprotno pa v predzadnjem aktu maestetično dramatično, nikdar s pretrganimi trazami. V igri se prevečkrat spozabi, da v ulogi starega, sivolasnega kardinala napravi večkrat mladostno-hitre korake in geste, kar starosti in dostojanstvu ne odgovarja. Drugi tenorist gosp. Krampera je še mlad začetnik z majhnim, simpatičnim, pa še do cela tehnično neizšolanim glasom. Malim zahtevam bo zadovoljal, če se bo tehnično v petji in igri temeljito šolal. Prav dober je bil zbor, ki se je odlikoval v preciznem petji in točnosti nastopov, za kar gre zasluga pridnemu in dobremu delu kapelnika gosp. Tomaša. Tudi orkester je bil točen. Libreto je slabo poslovenjen, napačnih akcentov v muzikalnih frazah je prav veliko.

Državna podpora za pospeševanje trtoreje. Poljedelsko ministerstvo je dovolilo dež odboru kranjskemu podporo v znesku 10.000 K za zboljšanje nasadov v trtnicah v Novem mestu, Mokronogu, Metliki, Košani in Št. Vidu pri Vipavi.

Farni izpit so delali te dni v Ljubljani naslednji čč. gg.: Brešar Josip, kapelan v Ribnici; Cegnar Josip, beneficijant na Vrhpolju pri Moravčah; Ferjančič Franc, kapelan pri sv. Jakobu v Ljubljani; Glibe Josip, kapelan v Starem Logu; Godec Janez, stolni vikar v Ljubljani; Kastelic Matija, semeniški podvodja v Ljubljani; Nadrah Ignacij, kapelan pri sv. Jakobu v Ljubljani, in Traven Franc, kapelan v Št. Juriju pri Kranju.

Konferenca sodalitatis ss. Cordis Jesu za spodnji del kranjskega dekanata bo dne 10. oktobra t. l. o poldeseti uri v Šmartnem pri Kranju.

Dr. Pommer v Vitanju. Nemški listi silno širokoustno poročajo o Pommerjevem shodu v Vitanju. Pravijo, da se je Pommerju prišla zahvaljevat deputacija slovenskih (?) kmetov, da je Pommer tako »spretno« zastopal tudi njihove koristi o priliki povodnji. Skoro gotovo na taki zahvali ne bo dosti resnice. Župan Lantner je Pommerju izročil diplomu častnega občanstva.

Osebnost. Č. gosp. Mat. Slavič, doslej kaplan v Kočah, bo 9. t. m. odšel na dunajski Avguštinij nadaljevat svoje študije.

Umeščen je bil včeraj č. g. Janez Lovšin, župnik pri Št. Vidu nad Cirknico, na župnijo Prem.

Slovenski zdravniki v Zagrebu. Preteklo soboto je prišlo 18 slovenskih zdravnikov »društva zdravnikov na Kranjskem«, da vrne poset hrvatskih zdravnikov v Ljubljani. Društvo zdravnikov Hrvatske in Slavonije je o tej priliki imelo svoje mesečno zborovanje. Slovenski zdravniki so bili od svojih hrvatskih tovarišev najsrčneje vsprejeti.

Truplo sv. Feliksa mučenca, katero leži pod glavnim altarcem novomeške kaptelske cerkve, prepeljali so cerkvenim predpisom primerno in dostojno v samostan čč.

šolskih sester v Šmihelu. Staroslavna svetinja, ki se časti v kaptelski cerkvi že nad 226 let in kakeršnih je na Kranjskem in tudi drugod le malo, treba po preteku tolikih let gledé obleke in okrasja popravila in obnovitve. Ako bo mogoče, preneslo se bo po dokončanem popravilu truplo sv. Feliksa slovesno na svoj stari prostor.

Domača umetnost. V Ihanu pri Domžalah napravil je pri podružni cerkvi na Tabru gospod Tončič iz Kamnika nov kip sv. Lucije za stranski altar, katerega je lepo prenovil. Okusno dovršeni kip je čast in priporočilo umetniku. Blagoslovljen bo na Rožnivenško nedeljo ob 9. o priliki cerkvenega žeganja.

Ljubljanska meščanska godba priredi danes zvečer ob pol 8. uri mirozov povodom predvečera cesarjevega godu. Pred vladnim poslopjem bo godba igrala nekaj točk. — Jutri bo godba sodelovala pri otvoritvi novega mostu, zvečer pa priredi promenadni koncert v »Zvezdi« od pol 8. do pol 9. ure zvečer.

V Dolu pri Ljubljani so imeli tridnevno za sv. leto in sicer dne 24., 25. in 26. septembra; vodil jo je čast. g. P. Jakob Verhovec S. J. Sv. zakramente je prejelo 600—700 ljudi. Bog daj obilno sadu!

Veselica šentpeterske moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Pod geslom podružnic: »Mal polži dar, domu na altar«, katero sta si šentpeterska moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani postavili na čelo, vršila se bo prihodnjo nedeljo 6. t. m. podružnična veselica. Izven skrbno izbranega, finega vspeveda, katerega priobčimo pravočasno, preskrbela sta tudi podružnična odbora še za drugo prijetno in mikavno zabavo. Pooblašteni smo objaviti, da se bo vsako nadležno izkoriščanje slavnega občinstva izogibalo.

Zaročil se je g. Hrabroslav Vogrič, bivši pevovodja tržaškega »Kola« in sedanji učitelj glasbe v Mitrovici, z gdč. Márico Schiaff.

Musica sacra. V stolni cerkvi bo v proslavo goda Njega Veličanstva v petek 4. okt. (praznik sv. Frančiška Serafinskega) pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo št. 9 zložil Moric Brosig, graduale in ofertorij Anton Foerster.

O ognju v Strahomeru se nam dodatno poroča: V vasi Studenec nihče ni vedel do petih popoldne o požaru, ker vas Strahomer leži pod Krimom in se iz Studenca ne vidi. Zato studensko gasilno društvo ni moglo prej priti na pomoč. To gasilno društvo je ustanovljevo za občino Studenec, a je šlo vedno tudi v sosedne občine na pomoč, kadarkoli je bila potreba.

Dijaška kuhinja v Kranju Odbor »Dijaške kuhinje« v Kranju nam je doposlal poročilo o delovanju tega društva v preteklem šolskem letu. Hrano je dobivalo tekom leta 113 učencev, koncem leta jih je bilo še 75. Izdalo se je 20.109 kosil in 15.861 večerij. Skupaj je bilo dohodkov 6867 kron 4 v., stroškov pa 6328 kron 30 v. Odbor izreka iskreno zahvalo vsem dobrotnikom. Priporočamo »Dijaško kuhinjo« v Kranju!

Ljubljanske novice. Elektriški vozovi so dobili nove napise, ki se glase: »Doli in gori skakati mej vožnjo je prepovedano.« — Išče se obločnica, ki naj bi razsvetljevala Ambrožev trg. — 25-letnico svojega službovanja pri trdki Detter praznuje danes mehanik g. Jožef Harbich. — V Alojzijevisču je tekoče šolsko leto 58 gojencev. — Bickelj ukradel je v Frančiškanski ulici štev. 12 neznan tat mesarju g. Zajcu iz Šiške.

Nesreča. Dne 30. sept. se je peljala žena Ana Pavlin iz Pijavškega domov iz sejma v Drnovem. Sedela je na kurniku, a ko je voz zadel ob kup peska, je padla tako nesrečno z voza na glavo, da je koj na cesti pod Leskovcem umrla.

Ustrelil se je v Ptuj klepar Leopold Lipič.

Roge v trebuh je zasadel v Kostanjevici na Primorskem vol 13letnemu Jožefu Urdihu, ki je doma iz Temnice.

Iz goriške blaznice ušla je 34letna Katarina Hvala iz Trnovega.

Meteor. mesečno poročilo. Minoli mesec kimovec je bil srednje topel, a zelo

moker. Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 12.1°, ob dveh popoldne 18.0°, ob devetih zvečer 13.8°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 14.6°, za 0.2° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 735.2 mm. kot srednji zračni tlak tega meseca za 0.8 mm. pod normalom. — Mokrih dni bilo je 18, padlo je pa 271.9 mm. dežja. — Med vetrovi so prevladovali severni.

Zdravje v Ljubljani od dne 22. do 28. septembra. Novorojenih 16, umrlih 33, mej njimi za škarlatico 1, za jetiko 7, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvoda 2, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 21; mej njimi 8 tujcev, iz zavodov 15. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 1, za škarlatico 2, za tifuzom 1, za vratico 1.

Služba učiteljice je razpisana na štirirazredni dekliški šoli v Slovenski Bistrici. Prošnje do 30. okt. t. l. na okr. šolski svet v Slovenski Bistrici.

Na Ogersko delat »čiste« volitve, odposlali so, kakor se nam poroča, tudi iz Celovca nekaj vojaštva. Dne 29. sept. zjutraj je odšla 2. eskadrona 6. huzarskega polka po železnici v Požun.

Celovško mlekarstvo otvorijo dn 1. novembra, t. j. na dan vseh svetnikov. Ali niso našli primernejšega dne?! Stavba bo dotlej težko dovršena. Za pregledovalce računov so na Caretov predlog izvolili Kiršnerja, Wieserja in Holzerja, t. j. »bauernbundov« odbor »en miniature«.

Novodobni trogloditi. Hrvatski list »Istok« izhajajoč v Zemunu, poroča, da so nekateri ubožni prebivalci mesta izklesali v bližnjem pogorju več pravih sob, v katerih se je nastanilo kakih 15 rodbin. Te votline imajo samo po jedno okno, skozi katero prihaja zrak in so se izkazale kot zdravju škodljive. Zaradi tega je zemunski magistrat prepovedal nadaljnje bivanje v njih.

Izjavljen atentat. V Petrogradu so te dni pred ministerstvom notranjih stvari ujeli nekega zelo sumljivega človeka. Pri sebi je imel velik nož. Po dolgem zasliševanju je mož priznal, da je nameraval ubiti ministra notranjih stvari.

Stolni organist — gospodičina. Služba stolnega organista v Würzburgu je podeljena — gospodični Höller, hčeri nedavno umrlega stolnega organista.

Salson umrl. Anarhist Salson, ki je v preteklem letu izvršil v Parizu atentat na perzijskega šaha in bil obsojen v dosmrtno ječo, je v Cayenne sedaj umrl.

Velik štrajk. Iz Bruslja poročajo, da je prišel v Seraignu velik rudarski štrajk. Sedaj štrajka 4000 rudarjev; delajo pa na generalni štrajk.

Značilna kupčija. Rusija je kupila od kitajske vlade za 5 milijonov rubljev celo vojno brodovje, ki se nahaja v reki Peyang. Brodovje obsega 7 večjih in nekaj manjših ladij.

Za znamenito štipendijo, katero je zapustil francoski grof Pierrecourt, po kateri zadobi zakonski par, v katerem bosta mož in žena prava velikana, 100.000 frankov, sta se že oglasila dva prosilca. Mož tehta 201 kg., meri pa 2.29 m in je še-le 22 let star, žena meri pa tudi nekaj nad 2 m v višino.

Sleparska zviždača. Čisto novo zviždačo si je izmislila sleparska banda v Toskani. Ti goljufi hodijo na živinske sejme. Nekateri imajo ročna zrcala, s katerimi namerjajo volom in kravam solčne žarke v oči. S tem postanejo živali besne, se odtrgajo in bezlajo kot divje po trgu sem in tje. Pri tem nastane velika zmešnjava, katero porabijo sleparski dolgoprsteži, da kmetov pokradejo denar. Zadnjo sredo so tako delali na živinskem sejmu v Castel del Piano. Po zrcalih zdivjana živina je prebrnila vse blago in prebrnila »štante«. Tudi več ljudi je vrgla na tla in ranila. Ko se je naredil mir, je kakih 20 tržcev opazilo, da so okradeni deloma za velike svote.

Pri vojni v Južni Afriki je doslej sodelovalo 36 angleških generalov. Prav toliko jih bo menda še treba, predno bodo podavili vse Bure.

Nova živinska bolezen. V vzhodni britski Kolumbiji in v Albertu se razširja doslej neznana živinska bolezen, ki je posebno nevarna za konje, prešiče in govejo živino. Nevarna bolezen je podobna po vnanjih simptomih nekoliko človeški hripi, samo da se hitreje konča ali s smrtjo ali pa ozdravljenjem. Doslej je okuženih že kakih 15.000 živalij. Poljedelsko ministerstvo v Ottavi je odposlalo v okužene kraje dva živinovzdravnika, da bosta študirala novo bolezen.

Starostna oslabelost. »Amerikanski Slovenec« poroča, da valed starostne oslabelosti umrje med 10.000 ljudmi samo — devet.

Društva.

(Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.) Bilančni izkaz za mesec september 1901. Activa. Gotovina v blagajni 18.553-76 K. Naložen denar 492.236-70 K. Posojila 2.759.559-68 K. Prehodni zneski 741-63 K. Inventar 917-42 K. Vrednostne listine 4.000 kron. Zaostale obresti od 31. dec. 1900. 38.010-72 K. — Pasiva. Zadrugi deleži 23.942-— K. Rezervni sklad 55.941-80 K. Pokojninski sklad 3.250-99 K. Hranilne vloge 3.151.610-73 K. Predplačane obresti od 31. dec. 1900. 9.292-39 K. Denarni promet 9.535.789-42 K. Upravno premoženje 3.316.420-— K.

(Mestna hranilnica v Kranju.) V mesecu septembru 1901, vložilo je 332 strank 68.588 kron 79 vin., vzdignilo pa 311 strank 75.896 kron 94 vin., 13 strank izplačalo se je hipoteknih posojil 18.000 kron. — Stanje vlog 2.568.925 kron 53 vin., stanje hipoteknih posojil 1.718.317 kron 72 vin., denarni promet 196.394 kron 02 vin.

(Mestna hranilnica v Kamniku.) V mesecu septembru je 73 strank vložilo 44.600-01 K, 8 je strank vzdignilo 1367-33 K, 8 strankam se je izplačalo posojil 4150 K. Stanje vlog 126.142-54 K. Denarni promet 104.998-28 K.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu sept. je 156 strank vložilo 61.211 K 56 h, 141 strank vzdignilo 54.309 K 2 h, 41 strankam se je izplačalo posojil 43.880 K, denarni promet 204.456 K 23 h.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) Meseca septembra 1901 je 204 strank vložilo 84.914 K 33 h., 129 strank vzdignilo 42.712 K 78 h, torej več vložilo 42.201 K 55 h., 10 strankam se je izplačalo posojil 23.000 K — h. Stanje vlog 1.768.177 K 71 h. Denarni promet 280.327 K 28 h.

(Občinska hranilnica v Krškem.) Imela meseca septembra: Dohodkov 38.127-50 K, izdatkov 40.839-31 K. Stanje hran. vlog 85.490-17 K, stanje posojil 38.140 K, pri drugih zavodih naložen denar 48.293-69 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 3. okt. Dr. Lueger je v okraju Margarethen govoril včeraj eminentno političen govor, v katerem je ostro kritikoval protirimsko gibanje. Rekel je med drugim: Očitajo nam, da smo »klerikalci.« Čudno je to, da poznajo gotovi krogi v celi Avstriji samo »klerikalno nevarnost.« Če jih vprašamo, v čem neki obstoji ta »nevarnost« za državo, pa ne vedo ničesa povedati. Klerikalna nevarnost je izključena. S to frazo ne nameravajo nasprotniki nič drugega, kakor da udrihajo po naši sveti krščanski katoliški veri. Čudno, da se nihče temu ne upre. »Klerikalizem« je neumna pravljica, s katero gotove politične stranke vržejo svojim pristašem politični kruh. Nasprotno je pa komaj verjetno, kaj se danes vse v Avstriji počenja z geslom »Proč od Rima«. Teško bi se našla še kje kaka država, ki bi tako politično gibanje trpela v svoji sredi. Saj je vendar znano, da so že milijoni pruskih mark prišli čez mejo v Avstrijo in da armada protestantskih pasttorjev preplavlja našo državo, da bi vzburkali to gibanje. Protirimsko gibanje ni nič drugega, nego organizirano izdajstvo prestola in do-

movine. Namen tega gibanja je, Avstrijo tako pripraviti, da ne bi čutila svojega ponižanja, kadar se prikloni Nemčiji kot pruska provincija. In vse to gleda naša vlada s prekrizanimi rokami!

Dunaj, 3. okt. Na dnevnem redu prve seje poslanske zbornice dne 17. t. m. se nahaja kot prva točka proračun in finančni zakon za leto 1902.

Dunaj, 3. okt. »N. Fr. Presse« poroča, da je grof Apponyi pri volitvah propadel. Ta vest še ni potrjena.

Gorica, 3. okt. Podružnica Slomškove zveze je bila danes ustanovljena ob obilni udeležbi.

Praga, 3. okt. Včeraj je umrl tu proš vyšebradskega kapitlja dr. Anton Lenz.

Praga, 3. okt. Grad Tajnice pri Konopištu je že prišel pogledat general reda Trinitarijev iz Francoske. Ta grad boše redu podaril avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand.

Budimpešta, 3. okt. (C. B.) Dosedaj so znani volitveni vspehi iz 273 okrajev. Mej temi je izvoljenih 197 liberalcev, 52 Košutovcev, 14 somišljenikov katol. ljudske stranke, 7 divjakov in 3 kandidatje nacionalne stranke. Včerajšnje volitve so se vršile splošno mirno. V volivnem okraju Pincezhely so somišljeniki ljudske stranke napadli (?) orožnike, ki so rabili orožje ter ustrelili tri volivce in več njih ranili.

Budimpešta, 3. okt. Kolikor dosedaj znano, bo potrebnih 7 ožjih volitev. Mej izvoljenimi so doslej poleg Szella in Lukacsa: Fejervay, podpredsednik zbornice Tallian, državni tajnik Vörös, Košut, grof Andrassy, ministra Daranyi, Hegedüs, predsednik liberalne stranke Podmaniczky, Falk, Tisza, Zichy. Propadli so dosedaj pravosodni minister Plosz proti Košutovu, vodja ljudske stranke Rakovszky in baron Kaas.

Budimpešta, 3. okt. Pri volitvah so Slovani dosegli velike uspehe. Zmagali so trije Slovaki in dva Srba. Liberalna stranka je zelo poražena. Izgubila je 16 mandatov. Kosuthova frakcija je napredovala: pridobila je 18 mandatov, izgubila pa 8.

Budimpešta, 3. okt. V Jaszbereny je bil ustreljen predsednik volivne komisije Török. Ugron je zopet izvoljen.

Pariz, 3. okt. Kongregacije, ki niso vložile prošnje za avtorizacijo, sicer ne bodo razpuščene potom policije, pač pa sodna oblastva zaplenijo njih imetje.

Rim, 3. okt. Anarhist ruski princ Nakachidje je obsojen na 20 dni ječe radi prepovedanega povratka.

Neapolj, 3. okt. Dva nova slučaja kuge sta provzročila veliko razburjenje. Jeden obolelih je neki mlinarski pomočnik, njegove tovariše in mlin so izolirali.

Barcelona, 3. okt. Tu so odkrili anarhističko zaroto, katere namen je bil razstreliti dominikanski samostan v zrak.

Berolin, 3. okt. Misijonsko postajo pri Hsinguingu so roparji razrušili.

London, 3. okt. Angleške čete v Južni Afriki se pomnože. Tudi del angleških čet iz Indije pojde v Južno Afriko.

London, 2. oktobra. Reuterjev urad poroča iz Dundee 27. m. m.: Burski oddelek je včeraj zvečer pri Onetreehollu, kjer se je vršil 1. 1899 prvi boj, presenetil majhen oddelek angleških prostovoljcev, ki se je hrabro branil. (!)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm					
Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padavina v 24 urah
2. 9 zveč.	737-9	14-0	sl. jzah.	del. oblak.	
3. 7. zjut.	738-3	8-8	sl. jzah.	megla	0-0
2. 2. popol.	737-7	20-7	sl. svzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 14-9 normale: 12-6

964 1-1

Marija Štepic roj. Šusteršič naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Olge** in **Angele**, ter v imenu svojih starišev vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je dne 2. oktobra t. l. po kratki bolezni, 41 let star, umrl iskreno ljubljani, neposabni soprog, gospod

Anton Štepic

trgovec, posest. in župan v Višnjagori.

Pogreb s sv. mašo bo v petek, dne 4. okt., ob 9. uri dopoldne na farno pokopališče. Blagega rajnega priporočam v pobožno molitev in prijazen spomin.

Višnjagora, dne 3. oktobra 1901.

Svarilo.

Naznanjamo, da gosp. **Hugon Böhm** ni več opravičen. sklepati kako kupčijo v našem imenu, ter prekličemo dano mu pooblaščenje.

Janez Jax in sin

939 2-2

v Ljubljani.

Mednarodna panorama

umetni zavod 1. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Nihče naj ne zamudi si ogledati zanimive pariške svetovne razstave 1. 1900, razstavljene le do nedelje 5. okt.

Odpri vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 960 1-1

Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in voake od narednika niže 20 h.

FELIKS TOMAN

kamnoseški mojster v Ljubljani, Resljeva cesta št. 26

priporoča svojo bogato zalogo

nagrobnihi spomenikov

od različnih in najtrpežnejših marmorov, od granita, črnega sijenita in labradorja, prevzame tudi vsako **stavbeno kamnoseško delo** po najnižji ceni. Posebno se priporoča prečastiti duhovščini na izdelovanje različnih cerkvenih **umetno kamnoseških del**, kakor altarjev, tabernakelov, prižnic, obhajilnikov, krstnih in kropilnih kamnov in podob v vsaki velikosti iz marmorja ali peščenika itd. in izgotovi tudi brezplačno potrebne načrte in proračune. Nadalje **robnikov** od granita, kakor tudi **koek** in **plošč** od porfirja za tlakovanje trotovarjev.

Najceneja zaloga **plošč** za pohištvo od tu- in inozemskih marmorjev.

936 6-2

Tesarski pomočniki (cimpermani)

se sprejmejo proti dobremu plačilu pri

946 6-4

Josip Lehner-ju, tesarskem mojstru v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 2. oktobra.			Dne 2. oktobra.		
Skupni državni dolg v notab	98-40		20 mark	23-44	
Skupni državni dolg v srebru	98-25		20 frankov (napoleonidor)	19-00	
Avstrijska zlata renta 4%	118-75		Italijanski bankovci	91-80	
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	95-50		C. kr. cekini	11-31	
Ogerska zlata renta 4%	118-45		Dne 2. oktobra.		
Ogerska kronska renta 4%, 200	92-40		3-2% državne srečke 1. 1854. 250 glid.	189-50	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	1630-—		5% državne srečke 1. 1860. 100 glid.	170-—	
Kreditne delnice, 160 glid.	616-50		Državne srečke 1. 1864. 100 glid.	212-—	
London vista	239-25		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 300 kron	94-80	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-20		Tisne srečke 4%, 100 glid.	141-—	
			Dunavske vravnjavne srečke 5%	256-75	
			Dunavsko vravnjavno posojilo 1. 1878	105-50	
			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	
			Priporitne obveznice državne železnice	429-—	
			» » južne železnice 3%	339-—	
			» » južne železnice 5%	119-75	
			» » dolenskih železnic 4%	—	
			Kreditne srečke, 100 glid.	396-50	
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glid.	500-—	
			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glid.	46-—	
			Ogerskega	23-75	
			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glid.	15-75	
			Rudolfove srečke, 10 glid.	55-—	
			Salmove srečke, 40 glid.	244-—	
			St. Genois srečke, 40 glid.	270-—	
			Waldsteinove srečke, 20 glid.	395-50	
			Ljubljanske srečke	63-50	
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glid.	259-—	
			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5480-—	
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 glid.	800-—	
			Akcije južne železnice, 200 glid. sr.	77-—	
			Splošna avstrijska stavbniška družba	128-—	
			Montanska družba avstr. plan.	339-25	
			Trboveljska premogarska družba, 70 glid.	422-—	
			Papirnih rubljev 100	253-—	

Nakup in prodaja

vzakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje. Kupalina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
1. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Ströbelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvari, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vtati za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.